

Tört. 1888

EGYESÜLETI ÉRTESÍTŐ

Kiadja: A Magyar Csendőrök Családi Közössége — Cleveland, Ohio, USA.
1964 Dec. - 1965 Márc. — *Chartered July 14, 1958. B. 56-940.* — 13. és 14-ik Szám

• HIVEN • BECSÜLETTEL • VITÉZÜL •

64 évig szolgálta a hazát hiven, becsülettel és vitézül a magyar csendőrség. A csendőr mindig a falu gyermeke volt. Becsületes, imádságos lelkű szülők fia. Becsületben, Isten-félelemben nőtt fel. Másként nem is lehetett csendőr. Ezért lett a magyar csendőr a világ legelső rendfenntartója.

Ma otthon nincs csendőrség, még a neve sem szerepel. Akik ma a csendőrlaktanyában vannak, azok nem a magyar nép személy- és vagyonbiztonságát védik, hanem a kommunista rabtartók életét és jólétét. A határőrség pedig valósággal hajtóvadász alakulat, ami robbanó aknákkal, erős feszültségű villamos kelepccékkel, vérebekkel és gépfegyverekkel öli nap mint nap az életüket és szabadságukat mentő magyar testvéreinket. Mily rettenetes hivatás ez a magyar csendőréhez képest. Az ember visszariad tőle.

A régi csendőrök most február 14-én már a 84-ik évfordulót ünneplik, mert bennük még él a régi csendőr lelkület és rendületlenül hisznek a Magyar Haza és a Magyar Csendőrség feltámadásában. Ennek a hitnek a bizonyítéka ez a kis Csendőr Értesítő is. Kicsiny, mert aki rövid időre távozik, nem utazik nagy csomaggal és aki hazavágyik, az nem épít maradandó házat idegenben. Bár 20 éve vagyunk hontalanok, mi mégis rendületlenül hiszünk a közelebbi hazatérésben. Erősen hiszünk, mert a fejtetőre állított rend tovább már nem tartható fenn. A természeti törvény, mint kétszer kettő négy, követeli a változást és a rend helyreállítását. Hazánknak és népünknek mulhatatlanul szüksége van rendre, igazságra, erkölcsre és szüksége van megint a hivatását hiven és becsülettel teljesítő csendőrré, hogy csendes békességben telhessenek napjai és nyugodtan hajthassa le éjszakára fejét. Készülődjünk tehát haza, mert mi otthon még csendőrnapot akarunk ünnepelni. Addig is, míg ez a boldog óra eljön, ez a kis lapocska tartsa bennünk a lelket és az összetartást.

Kitartó bizakodásunk mellett be kell ismernünk azt is, hogy 20 esztendei hányattatás után még mindig hűségesnek lenni a hazához, népünkhöz és családhhoz és aszerint élni, bizony nem könnyű dolog. A jó Isten segítő kegyelme szükséges hozzá. Ezt pedig buzgó imával kell kérnünk, mely a magyar csendőr számára szóljon ekképen:

„Mindenható Isten, mindnyájunk Atyja és Teremtője, ki a világmindenséget csodálatos törvényekkel és fönséges renddel alkottad meg; ki megszabtad kifürkészhetetlen szabályokkal a csillagok milliárdjainak magabiztos utját; ki nekünk is a békességes élet tizparancsolatát adtad, oh hallgasd meg kérésünket, hogy az élet útján a világot fenntartó és országokat kományszó parancsaid szerint igazodhassunk, az igazság, szeretet és jóság őrei lehessünk és ebben hiven, becsülettel, vitézül, jópéldát adhassunk, remélve jutalmadat idelent: visszatérésünket szabad hazánkba és az örök élet boldogságát oda-fent, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen!”

Fr. Takács Gábor *

*Ferencs barát, a traunfalli (Ausztria) cső. tábor papja. Jelenleg a „Katolikus Magyarok Vasárnapja” főszerkesztője.

1965. február 14-én 20 esztendeje annak, hogy mi magyar csendőrök a sokszoros tulerőben levő szovjet vörös hordákkal vívott élet-halál harcban a nyugati végekre szorulva, de még szent hazai földön tartottuk meg — ahogy harcolva, vagy állandóriadókészültségben lehetett — az utolsó otthoni csendőrnapot.

Uram Isten! Mily nagy különbség a gondtalan békebeli ünnepek és az utolsó otthoni csendőrnapi között, melyről sok bajtársunk csak harc közben, csak gondolatban emlékezhetett meg.

Emlékezzünk!... Elindult felém a csendőr, aki voltam...

A szívemet is megnyitom, s úgy eresztem be magamhoz a vendéget... a csendőrt, aki voltam.

Meghallgatom, mit mesél a multból, a régi feledhetetlenül szép otthoni csendőrnapiokról, mikor még sem én, sem Ti csendőr bajtársaim nem is álmodtuk, hogy mindannyiunk sorsa oly egyformán tragikus lesz:

Kinek a földönfutás, kinek a börtön, kinek a bitófa!

Az a csendőr ott a régi, otthoni csendőrnapi ünnepeken még nem tudott felszabadulásról, emigrációról és embervadászokról.

Emlékezzünk a nemzethő, bátor, önfeláldozó hőseinkre és martirjainkra, akik a magyar haza védelmében oly bőszesen ontották vérüket.

Nincs példa a történelemben a Ti hősiességekre, a Ti vitézségekre!

A mi egész világon páratlan Testületünknek több mint kétharmada halt hősi, vagy mártírhalált a sátán uralma elleni harcban: Nagymagyarorszáért, a keresztény Európáért.

A Ti teljesítményetek nemcsak kötelességérzetből eredt. Sokkal magasabb érzések, törhetetlen eszmények kellenek ahhoz. Szent elhivatottság!

Ezt az elhivatottságot hirdették az otthoni csendőrnapiak, azok szelleme pedig legyőzhetetlen. A szabadság isteni törvény és az előbb-utóbb győz a törvénytelen, a szabadság a rabság felett.

Bajtársaim! A csendőr, akik voltunk, eljött hozzánk és elhozta a Hazát, a régi csendőrnapiakat és azoknak elhivatottságtól áthatott szellemét.

Fogjuk meg ennek a régi csendőrnek a kezét és induljunk el kéz a kézben együtt új csendőrnapi felé, egy szabad, független és keresztény Nagymagyarország, a csorbitatlan Szent-Istváni magyar birodalom felé. Tegyük meg érte mindent, hiszen ez a haza, a drága, egyetlen, örök magyar Haza most a pánszlávok szörnyű rabságában nemzethalállal vívódva, végveszélyben van.

Az otthoni csendőrnapiak szellemétől áthatva fogjunk össze fiatalok és öregek, s itt kint messze idegenben is kéz a kézben küzdjünk az európai Európát tönkretévő pánszláv imperializmus ellen, küzdjünk a bolsevizmus ellen és küzdjünk Európa keleti homlokzatát szétromboló és az előbbieknél kaput nyitó trianoni és párizsi békediktátumok ellen.

KOSZTKA AGOSTON

ny. áll. m. kir. cső. ezredes, 1881-1964

Kidőlt az öreg tölgy! Emigrációban levő csendőrségünk és családi közösségünk legidősebb tagjától búcsúztunk november 15-én. Volt bajtársai és alárendeltjei elszorult torokkal és könnyes szemmel álltunk koporsója mellett. A sok virág közül is kiemelkedett Egyesületünk hatalmas piros-fehér-zöld csokra a nemzetiszínű szalaggal és rajta az örök csendőr jelmonddal: Hiven-Becsülettel-Vitézül.

Ennek a jelmondatnak szellemében szolgálta hazáját életében, a m. kir. csendőrséget 33 évig és élte köztünk az emigrációs életet 15 éven át.

Mint okleveles mérnök 1903-ban lépett a Testületbe. A különféle békebeosztásokban hamar elszaladt 10 esztendő. Az első világháborúban 4 évet töltött hadibeosztásban, a tábori rendészet kötelékében. Az összeomlás Egerben érte, ahol első perctől kezdve az újjáépítésen dolgozott. Így lett 1919-ben Észak-Kelet Magyarország területén az ellenforradalom meghatalmazott parancsnoka és vette fel személyesen az érintkezést Szegeden az ellenforradalom első hadügyminiszterével, Horthy Miklós tengernaggyal. És Horthy Miklós nem feledkezett meg egykori küzdőtársáról. Mint már Magyarország kormányzójának egyik első vidéki utja Egernek szólt.

Utolsó beosztásában a székesfehérvári cső. kerület parancsnoka volt.

Nevét az ország határain kívül is jól ismerték. Jóformán a semmiből teremtette meg a recski 110 holdas mintagyümölcsösét, mely az egész országban egyedülálló volt a maga nemében.

Husz évvel ezelőtt Ő is elvesztett minden földi jót. Csupán a tudása, munkabírása és a jobb jövőbe vetett törhetetlen hite maradt meg. Csak így volt lehetséges, hogy az új hazában is tudott teremteni egy új kis mintabirtokot és mint mérnök dolgozott 78 éves koráig.

Utolsó kívánsága az volt, hogy hamvai odahaza Recsken, a családi sírboltban pihenjenek meg. Egy hosszú és küzdelmes, eredményekben gazdag életút után ismét egy akart lenni azzal a földdel és azzal a néppel, amelyet olyan nagyon szeretett és amelyet egy életen át szolgált jó és balsorsában: Hiven-Becsülettel-Vitézül.

BÉRES MÓZES

Szomorú szívvel közöljük, hogy Detroitban december végén hosszú szenvedés után 50 éves korában elhunyt az erdélyi származású Béres Mózes csendőr bajtársunk. Özvegye és 2 kiskorú árvája gyászolja.

A Detroitban élő bajtársak és barátai mély részvétellel kísérték utolsó útjára. Ravatalán az ottani bajtársakén kívül ott volt Hiven, Becsülettel, Vitézül feliratu szalaggal Egyesületünk kosszoruja is.

Legyen nyugodt örök pihenése, amire az Ur szeretett hazájától oly távol szőlította magához. Emlékét kegyelettel őrizzük.

1951 májusában történt. Kisebb műtéten estem keresztül a soproni Erzsébet kórház sebészeti osztályán. Egyedül feküdtem a kétágyas betegszobában. Unalmasan teltek a napok. Délutánonként teológus társaim látogatása hozott új híreket a külvilágból. A beszédtema a szigorlat, a professzorok, a napi események és az otthoni levelek hírei körül forgott.

Az egyik délután izgatott arccal léptek be szobám ajtaján látogatóim. Mindjárt tudtam, hogy ezuttal valami rendkívüli dolog történt. Még fel sem tehettem a szokásos „Mi ujság odakint” kérdést, ők máris belekezdték az események ismertetésébe. Reggel óta katonai zár alatt van az egész város. Igazoltatás mindenütt. A Károly magaslat, a Lövérek, a Muck kilátó külön határőr-kordonnal van körülvéve.

— Valaki szökni akar — mondták a fiuk — Nagy kutyát keresnek, ez a véleménye egész Sopronnak.

Félóra múlva ismét magamra maradtam. De ezuttal nemcsak a szigorlati anyaggal, hanem alaposan felkavart gondolataimmal is. Kezdem magam kellemetlenül érezni. Mi lesz, ha éppen most göngyölitik fel a mi ellenállási csoportunkat? Itt fekszem a kórházi ágyon tehetetlenül és kiszolgáltatva ellenségeinknek! Pedig mindannyian megfogadtuk, hogy élve nem kerülünk az ellenség kezébe. Az operáció utófájdalmai teljesen elmúltak. Minden gondolatom a menekülés megmaradt lehetőségeire összpontosult. Lelkileg teljesen összetörve órák hosszat fetrengtem a betegszoba egyhangú csendjében.

A csendet egyszerre egy durva hang szakította félbe. Szobám ajtajában egy alacsony termetű, fekete hajú ÁVH-s tiszt osztogatta parancsait:

— Ide az ajtó elé áll két ór! Ketten pedig az ablak előtt örködnek! Többször már nem szökik meg előlünk a disznó!

Még arra sem volt időm, hogy felfogjam a szavak értelmét és jelentőségét, amikor kórházi tolókosin egy félig eszméletlen férfit toltak be szobámba és a mellettem eddig üresen álló ágyra fektették. Az ápolónő nagy szájalommal és segíteni akarással takargatta be a beteget (nem csoda, azelőtt apáca-ápolónő volt), míg ugyanekkor a fehérruhás ápoló unottan rakta össze a tolókosin ruhatarozékait, mint akit egyáltalán nem érdekel semmi. Ezalatt a két géppisztolyos őr elhelyezkedett a kórházi szoba ajtaja előtt. (Azelőtt a betegágy mellett őrizték a politikai fogoly betegeket, de a kórházi sebészfőorvos szembeszállt az ÁVH. tisztjeivel és kiharcolta azt, hogy csak a szobán kívül tartózkodhat a fegyveres őrség).

Tíz perc múlva magunkra maradtunk. Társam szörnyű kinokat élhetett át, de még így féleszméletlen állapotban is összeszorított fogakkal viselte el a szenvedéseket. Egyetlen jajszó sem hagyta el kinokban vonagló száját. Egyszerre elmúlt minden fáradtságom és álmoságom. Egy cél lebegett csak szemem előtt: Segíteni valahogy ezen a szerencsétlen, aki az ÁVH. karmaiba került. Az idő keservesen mulott. Hamarosan rá kellett jönnöm, hogy ebben a pillanatban magamon sem tudok segíteni, nemhogy társamon.

Közben ő magához tért, s úgy látszott, hogy fájdalmai szünőben voltak. Fürkésző pillantásokat vetett a szoba minden irányába. Felajánlottam segítségemet. Közömbösen fogadta. Később ő tett fel nekem kérdéseket. Sorban felelgettem mindenre. Elővettem szigorlati jegyzeteimet és megmutogattam mindent, ami érdekelte. Jártasságom a teológia és az egyetemi élet dolgai-ban, hamarosan meggyőzte őt arról, hogy nem egy látszatbeteg fekszik mellette, akit az ÁVH. csak azért fektetett a szobába, hogy kiszedjen belőle mindent, hanem egy beteg barát, aki mindent megtenne érte, de ebben a pillanatban semmit sem tud tenni. A feszültség teljesen feloldódott és bizalommal, régi ismerősként folyt a csendes beszélgetés. Az örök odakint unottan figyelték a folyosón zajló kórházi életet.

Pár perc alatt megtudtam egész regényes élettörténetét. Csendőrhadnagy volt. Résztvett a baranyai háromszög védelmében. Nyugatra került, majd katonai adatok feldolgozására hazajött Magyarországra. Sikerült beépülnie az egyik orosz katonai repülőtér közelében működő hadiüzembe. Így két vonalat tudott egyszerre ellenőrizni: a magyarországi orosz légierő fejlődését, gépeit, kiképzési módszereit és a lőszer és fegyvergyártás méreteit. 1951 márciusában pár héttel azelőtt, hogy egy országos katonai felkelés tört volna ki, az ÁVH. letartóztatta az ő nyugati határon dolgozó összekötőjét, aki az adatokat továbbította Nyugat felé. Ekkor már neki is menekülnie kellett. Ruhájába varrva a legújabb katonai adatokat, elindult egy szombathelyi barátját felkeresni, annak lakása ajtajában azonban egy fegyveres ÁVH-s fogadta. Barátját már letartóztatták, lakása pedig állandó megfigyelés alatt állt. Ekkor kezdődött el egy hihetetlen bravur sorozat. A szombathelyi ÁVH. át akarta őt adni a pápai ÁVH.-nak, hogy ügyét a helyszínen vizsgálják ki. Szállítás közben a lezárt kocsiból kiugrott és ismét egérutat nyert üldözői elől. Ekkor egy szombathelyi „cellatársától” kapott soproni címet keresett fel, hogy a határon átcsempésztesse magát. Sopronban azonban kiderült, hogy a szombathelyi „cellatárs” is ÁVH-s ügynök volt és egy társának a címét adta meg. Még azon az éjjelen bekerült a soproni ÁVH. kaszárnyáiba, de még azon az éjjelen meg is szökött onnan. A vasrácsot kireszelve, lepedőjét kötéllel fonva, az alatta sétáló őr nyakába ugrott.

Ezután az éjszaka után kezdődött meg a nagy embervadászat Sopronban. Egy romházban huzta meg magát, majd ügyesen átesuszott az első és második igazoltató állomáson. Már csak 500 méterre volt a határtól, amikor egy járőr farkaskutyája felfigyelt rá és üldözni kezdte. A kutyát még agyonlőtte az ÁVH-s őrtől zsákmányolt fegyverrel, de a géppisztoly tüzet már nem tudta kikerülni. Combталálat után vonszolta magát még egy darabig, majd a vérveszteség következtében összeesett. Így került be a kórházba, ahol most megoperálták, kiszedték belőle a golyókat, nehogy meghaljon, mielőtt kivernek belőle mindent.

— Azután ugyis felakasztának — mondotta — de erre nem kerül sor, mert újra meglépek tőlük.

Nem akartam elvenni a kedvét, de tudtam, hogy ez már nem következhet be többé! Innen már nincs kiút! Betegen, négy ór felügyelete alatt... A nevét kérdeztem.

— Gulyás András a nevem — mondotta — találkozunk mi még a szabad Magyarországon.

Olyan mély meggyőződéssel mondta, hogy nem lehetett kételkedni benne. Másnap hajnalban elvitték szobámból.

Két hét múlva rövid hír jelent meg a soproni ujságban: „Gulyás András fasiszta csendőrt, az imperialisták kémjét, a dolgozó nép ellenségét, szökési kísérlet közben az Államvédelmi Hatóság emberei agyonlőtték.”

Gulyás András csendőrhadnagy teljesítette kötelességét és hű maradt esküjéhez: „Hiven, becsülettel, vitézül, mindhalálig!”

Igaza volt! Vele még találkozni fogunk! Ott lesz a neve aranybetűkkel márványtáblára vésve a szabad Magyarországon!

EGYESÜLETI BESZÁMOLÓ

Közösségünk életében a sorrakerülő szilveszter előkészületei hoztak ismét élénkséget, mert hiszen tudvalevő, hogy annak sikerében rejlik a segélyezésünk alapja. A tennivalók elosztása, a terem kiválasztása, annak szerződéssel való lefoglalása után került postára az izléses meghívónk.

Ez alkalommal a város központjában lévő Carter Hotel nagy, diszes u. n. Báltermében folyt le szilveszterünk, ahol udvarias rendezők fogadták a több mint 500 főnyi vendégsereget. Aki csak tehette eljött az övéivel hozzánk a barátaihoz — messze államokból is —, hogy itt intsen bucsut a távozó ó évnek, s együtt köszönhesse az ujat, vele a megújuló reményt, hogy az Ég meghallgatva kérésünket, hoz a magyarra igaz „vigesztendőt”.

A hölgyek szokás szerint megint kitétek magukért toalettjeikkel és vidámságukkal, az urak pedig feledve but, gondot, a régi jóbaráti környezetben a kitűnő zenekar hangjaira jókedvűen ropták a táncot.

Az ó év utolsó perceiben elnökünk lépett a dobogóra. Meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, akiknek soraiban szép számmal láttuk a felnövő fiatalságot is. Majd elbucszattatta az ó évet, s utána felolvasta Takács Gábor atya — a magyar csendőr számára irt — áhítatos imáját, amit lapunk 1. oldalán közlünk, ami után a közönség elénekelte az amerikai és magyar Himnuszt.

Ézzel és az ezt követő üdvözlésekkel és jókívánatokkal léptünk át az ujesztendőbe. A kedélyes, mulató sereg olyan jól érezte magát, hogy az ünneprontásnak bejelentett 3 órai záróra meghosszabbítását joggal követelte és meg is kapta. Kitűnő hangulatban, magasra csapó jókedvben ért véget a hagyományos csendőr szilveszter, amelyik az általános vélemény szerint az eddigieket is felülmulata.

A szép erkölcsi és anyagi siker, az előkészületeket és a helyszíni rendezést végző kevés számú, de annál lelkesebb és fáradtságot nem ismerő rendezőgárda érdeme.

Clevelandban február 13-án tartottuk meg a csendőrnapi Emlékestünket az E. oldali Ref. Otthon termében, amelyre igen szép számban gyültek össze ugy a csendőr bajtársak, valamint vendégeink is. Ünnepegyünkön résztvett v. Temesvári Gerő ezds. bajtársunk, mint az USA vitézi székkapitánya,

valamint v. Hollósy Ervin fhdgy., mint Ohio vitézi hadnagya is, kiket titkárunk üdvözölt a hozzánk ragaszkodó és minket pártoló vendégekkel együtt.

Az asztali ima után bőséges, izletes vacsorát szolgáltak fel a virágokkal diszitett asztalokra, minek végeztével egyik bajtársunk felolvasta annak a megrázó rádióüzenetnek a hiteles szövegét, amit Budáról, a királyi Várba szorult cső. bajtársak mint a másnapi kitérés előtt még leadható utolsó üzenetüket küldtek most 20 éve, az akkor Szombathelyen tartózkodó felügyelőségnek. Majd utána elnökünk dr. Balló István örgy. bajtársunk monddotta el hatásos, kitűnően felépített ünnepi beszédét, amelyből az alábbiakat idézzük:

„...husz esztendő telt el azóta, hogy utoljára tartottunk csendőrnapi hazai földön. Azóta ez a nap lett az emigrációban és otthon szétszórta ő csendőrök között a legerősebb összekötő kapocs... Ezt a találkozót a világ senmiféle terrorszervezete, vagy vasfüggönye sem tudja megakadályozni, mert mi ott találkozunk, ahová az ő hatalmuk nem ér el. Ott, amitől ők legjobban félnek: a közös mult, a sok könnyel és vérrel megszentelt emlékek biródomában. Ma együtt ünnepegyünk mi itt szabadon, Ti pedig — ki tudja hol — csupán lélekben velünk.

A 20 éves határkőnél eszembe jut egy emlék, mikor a szatmárnémeti bevonulásnál az éljen és harangzugás közepette elém áll egy kis fiu és kiáltja. 20 éve várunk testvérek! A mi generációnk életében ez a második 20 év bajtársak! A harmadikat már nagyon kevesen fogják közülünk megélni. Tartsatok egy kis seregszemlét, vajon ki van még életben azok közül, akikkel akkor voltatok együtt utoljára?... Bajtárs, a harc nem Te ellened, nem mi ellenünk, csendőrök ellen ment, hanem ment és megy minden ellen, ami keresztény és magyar! Mi csak az első figurák voltunk a magyar sakkasztán, amit a legsürgősebben ki kellett ütni. Mert nagyon jól tudták, hogy ha a 918-as „öszirózsás” forradalom idején csak egy csendőr zászlóalj is lett volna Budapesten, akkor sose hangzott volna el a „nem akarok katonát látni”... és sosem született volna meg a „dicsőséges tanácsköztársaság”! De nem lett volna Trianon sem, legalább is nem a mai formában! Ez már történelmi tény! Nagyon jól tudták azt is, hogy a II. világháborúban az a m. kir. csendőr védte utolsó töltényig és utolsó lehelletéig a magyar királyok rommá lőtt Alkazárját, akinek kalapcimerén a letűnt fordulatok után is változatlanul ott csillogott az alapítók jelmondata: Királyért és Hazáért!

Ezért lettünk mi a 2. összeomlás után a nép ellenségei és elsőszámu — testületi — háborus bűnösök. Csak éppen a legfőbb érdekeltet, a magyar népet felejtették el megkérdezni. Mi pedig érvényesnek, csupán népünk ítéletét fogadhatjuk el és azt emelt fővel várjuk!... Kidőlt a Kárpáti bástya, mi földönfutók lettünk, új hazát kerestünk, de a keleti pestis 20 év alatt ide is elért és a szőrös kéz már itt kapirgál a szomszédban...

2000 év előtt az Istenember mutatta meg az utat a botorkáló világnak, s Ő fogja megmutatni most is!... Lelkünk tele van még a karácsony melegével, de fülünk szomszédosan várja már a husvétii harangok zugását! Ezek a harangok 2000 éve hirdetik a feltámadás megfejthetetlen misztériumát és az élet diadalát a halál felett. Ezalatt a 2000 esztendő alatt izmusok jöttek és mentek, nyertek és veszítettek csatákat, de a háborút mindég a kereszt nyerte meg. Amig azonban idáig eljutottunk, addig az Isten fiának végig

kellett járnia a kálvária útját. A mi 1000 esztendőnknek is megvannak a megszentelt stációi és a 150 kivégzett gyermekszenté nem volt az utolsó!

Hová jutottunk? Halálba meredő szemük kérve, könyörögve tekint az Égre, mialatt a sanscoulottok söpredéke kéjesen csámcsogja a bitófák tövében az új feszítsd meg-et... lassabban Bogár!... Mi pedig égő szemmel és véresre harapott ajakkal kétségbeesve kérdezzük: meddig még Uram, meddig?... A válasz pedig 10, 100, 1000 esztendeje még mindig a titkok ködében vész el... Ez az év — mint mondják — a változások, a döntések éve. Talán most indul majd a vörös csillag rohamra a kereszt ellen és megnyílik az Infernó... Izenjük Nektek, ne csüggedjétek! Kérjétek Öt, a Leghatalmasabbat, adjon erőt Nektek, hogy tovább is meg tudjatok maradni keresztényeknek és magyaroknak, s meg tudjátok tartani gyermekeiteket is annak, akik majd tovább viszik a zászlót, ha mi már nem leszünk.

Te pedig Bajtárs a 20 éves fordulón nézz magadba és tarts egy kis lelki számadást! Kérdezd meg magadtól, hogy megtettél-e mindent ezalatt a 20 esztendő alatt, amivel szülőföldednek, kiirtásra szánt fajtádnak és volt Testületed emlékének tartozol?! Bajtárs, minket sem a honvéd, sem a csendőreskü alól senki fel nem mentett és ha Te büszke vagy csendőr multadra és lélekben csendőrnek tartod ma is magad, akkor ez az eskü ma is kötelez.

Ez a kötelezettség pedig azt jelenti, hogy egyetlen örökségünkből, az erkölcsi örökségünkből mi semmit fel nem adhatunk. Ez egyetlen kincsünk! Ennek védelmében helyt kell állanunk még akkor is, ha ez a helytállás az emigrációban nehézségekkel és kellemetlenségekkel jár. Mert ne feledd, minden ár elvonul egyszer, a szenny a parton marad, de a folyó visszatér medrébe. A magyar élet is vissza fog egyszer térni ezeresztendősi krisztusi medrébe és az új jövőendő olyan lesz, ahogy ez a nemzedék rakja le annak alapját. A világnézetek harcában az opportunisták és a kaméleonok napi konclesésében a mi szilárd helytállásunk nem lehet vitás.

És még egyet Bajtársam! Ha úgy érzed, hogy atyádfiával számadásod van, menj és intézd el vele. Minél előbb! Tépj ki a lelkedből minden alantós érzést, ami a köznapi élet kicsiségeihez köt. Ezt kérem Tőled a 20. évfordulón!

Hidd el, a magyar sorstragédia mélységében is oly fönségesen nagy, hogy azt nem lehet kicsinyes emberi érzéssel szolgálni, hanem csupán megtisztult, hívő, fanatikus lélekkel és mi soha nem süllyedhetünk le a népi-demokrácia megfertőzöttjeinek a szintjére.

És ha mindezt megtesszük, akkor tiszta lelkiismerettel és nyugodt lélekkel mondhatjuk el, hogy méltók maradtunk Hozzájuk, akik a magyar Alkazarban az utolsó emberig és az utolsó tőlényig teljesítették köteleességüket:
Hiven — Becsülettel — Vitézül."

E nagyhatású emlékbeszéd után ifj. Kossányi Miklós barátunk a Krasznay rádióállomás képviselőjében hangszalagról forgatta le a cső. szilveszter alkalmával készített felvételét, amelyik magában foglalta az elnökünk ott elhangzott évvégi bucsuztatóját, valamint Takács Gábor atya e lapunk 1. oldalán közölt cikkének ima részét is.

Végezetül v. Temesvári bajtársunk emelkedett szólásra, s a vitézek nevében üdvözölte a Testületünket és az egybegyülteket, kifejezésre juttatva azt, hogy ez az összejövétel milyen szép példája a cső-k és vitézek szoros összetartásának, s kéri, hogy dolgozzon tovább is együtt a 3 reprezentatív

szerv, a MHBK. USA főcsoportja, a Vitézi Rend és a Csendőr Családi Közösség, amire az emigrációban fokozott szükségünk van.

Az elhangzottakat az elnökünk köszönte meg azzal, hogy a mi célunk is az, hogy a magyar jövő szolgálatában az azonos erkölcsi alapokon álló szervezetekkel együtt dolgozzunk.

Kellemes hangulatban még sokáig társalgott és poharazott együtt a díszes társaság.

Köszönetünk minden résztvevőnek!

— . —
Buffalóban élő bajtársaink családtagjaikkal együtt febr. 20-án este ünnepelték a csendőrnapot az ottani Magyar Ház nagytermében.

A magyar Himnusz eléneklése után v. Haraszthy István alez. bajtársunk üdvözölte a megjelenteket, majd lapunk 2. oldalán közölt kis megemlékezéssel méltatta az emigrációban töltött 20. cső. nap jelentőségét.

A magyaros ételekből álló vacsora mellett közel éjfélig tartott a szeretetteljes, meghitt bajtársi hangulatban lefolyt szép ünnepség.

— . —
Detroiti cső. bajtársaink febr. 21-én tartották meg a Csendőrnapot a MHBK. keretében. Ünnepi szónok v. Gergő Béla bajtárs volt.

Érdekesebb adatok az 1888-as zsebkönyvből

Eltérően a későbbi idők cső-ségi zsebkönyveitől, az 1888-as nemcsak személyi és elhelyezési adatokat tárgyalt, hanem az előző év fontosabb, a testületet érintő eseményeiről „történeti adatokat” is közölt, amelyek így a zsebkönyv révén valamennyi órsre eljutottak és köztudomásuakká váltak. Így közli, hogy:* „Ő császári és apostoli királyi Felsége a múlt évben lefolyt nagy hadgyakorlatok alkalmával az általa megtekintett csendőr-csapatok katonás magatartása és kinézéséért az illető csendőr-kerületi parancsnokságokat a legkegyelmesebben kitüntette, hogy a m. kir. IV. és VI. csendőr-kerületek illető legénységét pénzjutalomban is részesítette. Ezen legfelsőbb dicséret a legszebb jutalom, mi koronázhatja működéseinket s méltán büszkeséggel töltheti el a testület minden tagját.”

„Hazánk alkotmányos életében is emlékezetes eseményt jegyezhet fel a múlt évről a történetíró, t. i. az első 5 éves országgyűlés választási mozgalmai ekkor folytak le... az intézmény kiállotta a pártszenvédély által felzaklatott kedélyek között a tűzpróbát s áldásosnak bizonyult a csendőrség szilárd szolgálati fellépése... megfelelt a hozzá fűzött reményeknek s mindenestre illő rész illeti meg az érdemből, hogy az egész országban lefolyt izgalmaknál minden nagyobb rázkódások nélkül eshettek meg a képviselő választások. Sajnos mégis előfordult, miszerint sokan áldozatai lőnek a

fékezhetetlen szenvedélynek és a törvény lábba taposásának, mit az izgalmak napjaiban még a járőrök megtámadásával is tetézték... de ott, ahol a fegyverbecsület állott kockán, a szellemhez és hagyományokhoz hiven az is bátran és hiven megőrizve lőn és jogtalan fegyverhasználat nem zavarta a közeliismerés szülte összhangot."

„Az országos csapásként dühöngött tűzvészek alkalmával a vagyon és emberélet megmentése, a rend fenntartása és a veszély elhárítása körül ez év is mutathat szép és önfeláldozó tényeket; mely szép működés jól megérdemelt jutalmát nyerte a legfelsőbb jelvényes kitüntetésekben, dicséretben és a lakosság hálás elismerésében... A leégették felsegélyezésére megindított országos mozgalomban a csendőrség sok ezer forinttal járult a csapások által előidézett nyomor és kétségbeesés enyhítéséhez... újabb tanujelét adva, hogy minden fontosabb, az emberbaráti szeretetet felhívó mozgalom iránt mindenha érdeklődést tanusít."

„Egy egész országrész volt színhelye azon kétségbeesett küzdelemnek, melyet a megáradt vizek ellen a végromlással fenyegetett lakosság vívott, s amelynél a nagyszámban ott volt csendőrség oly hatásos támogatást nyújtott, oly eredménnyel és eréllyel működött, hogy a vész elmulta után minden oldalról felhangzott az élénk elismerés, melyet annyira kiérdemelt hosszú napokon át, éjjel és nappal, szakadatlanul és felváltás nélkül, veszélyek között önfeláldozóan teljesített segédkezési és mentési munkálataikkal."

Fentírt elemi csapások elhárításában résztvett csendőrök közül is számosan részesültek dicséretben és pénzjutalomban.

„Hasonló megnyugvással tekinthetünk azon működésre is, amelyet egyes osztagok a múlt évben a II. és VI. csendőr-kerületek területén előfordult nagy rablóüldözések alkalmával tanusítottak. Véres küzdelmek árán, fáradtságteljes kitartással és ügyesen végrehajtott üldözéssel, az általános közönnyel szemben, csupán saját erejükre támaszkodva tisztítottak meg csapataink egész országrészeket az idegen földről betört, vagy a börtönökből megszökött veszélyes gonosztevőkből alakult félelmes bandáktól s bünszövetségeiktől."

„Akár az elemek elleni küzdelemben, akár a gonosztevők elleni harcban, de mindenütt megnyugvással és meglelégedéssel szemlélhetjük a kifejtett buzgalmat, önfeláldozó vitézséget és kitartást, mik a legszebb eredményeiket születték s a legjobb zálogát nyújtják a jövőbe vetett reményeink teljesülésének is."

„Amily eseménydus volt az intézmény külélete ép oly sokoldolu eredmények szülője volt a múlt év a belélet terén."

Igy: bevezették az új önjárat rendszert, mely „hivatva van a szolgálat jól felfogott érdekeinek szem előtt tartása mellett a szellemnek és a testnek a szükséges kimélést is nyújtani." Az örszálózat is gyarapodott az előző évben. A szakkönyveket illetően... „felette érzékeny hiányon lőn segítve... hogy kiadásra került az Általános és Különleges Határozványok, ami a nélkülözött egyöntetűséget megteremtette. Ugyancsak megjelent az Illeték Szabályok, s a gyakorlati szolgálat tapasztalatai alapján a Szervezeti és Szolgálati Utasítás helyesbített új kiadása is, mi „régii óhajainkat valószínűsítette meg... a csendőrség és a fegyveres hatalom kölcsönös viszonyát megállapítva... kijelölte a csendőrségnek az őt megillető helyet a katonaságnak."

ban... vajha a következő idők is ez irányban és hasonló eredménnyel haladva: a folytonos fejlődés és haladás által valószínűsít meg legszebb reményeinket..."

Mi, a 77 év előtti dicső Bajtársak késői utódai büszkén elmondhatjuk, hogy az általuk kívánt remények meg is valósultak!

A zsebkönyv adatai szerint a jelvényes kitüntetettek között volt: 3 fő I. oszt. ezüst vitézségi érmes (:nagyezüst:) Ezek között kettő 1878-ban, bizonyára Boszniában szerezte, egy pedig már 1869-ben!

8 fő II. oszt. ezüst vitézségi érmes (:kisezüst:) a legtöbbször 1878-ból, de 1 fő már 1859-ben kapta. (:Solferinó. Osztrák-olasz háború.)

345 legénységi állományu csendőrnek volt meg a Hadiérme, amit a boszniai okkupáció alkalmával érdemelt ki.

Szolgálati kötelezettségének betöltése után 1887-ben kilépett 432 fő.

Ez a nagy, mintegy 8 százalékos szám azt mutatja, hogy a belépéskor vállalt kötelezettség több, nehezebb volt, mint amire számítottak, s azt vagy nem bírták, vagy másképp gondolták. A kilépések oka nincs feltüntetve. Ezek egynegyed része a kassai kerületből való volt.

Érdekes a statisztikai táblázat az 1887-es év egyéb fogyatékáról is.

Eszerint:

„1.) Meghalt	53
2.) Szökevény (:I. ker. 3, III. ker. 1:)	4
3.) Nyugdíjazva lett	77
4.) Végkielégítéssel elbocsátva	40
5.) Családi tekintetből elbocsátva	9
6.) Fegyelmi uton eltávolított	77
7.) Hadtörvényszékileg elbocsátott	117 !!
8.) Polgári állami szolgálatba lépett	8
9.) Szolgálatban megsebesült	14
10.) Sebesülés folytán meghalt	1 fő."

Amint a 6. és 7. adatból láthatjuk, fegyelmi tekintetben már akkor sem volt „pardon". De ez szükséges is volt, hogy a Testület fennmaradhasson és kiváló hirnévre tehessen szert.

1887-ben csak 1 tiszt kapott jelvényes kitüntetést, egy rablóbanda eredményes felszámolása, illetve megsemmisítéséért, valamint 4 altiszt részesült abban, tüzesetek alkalmából tanusított önfeláldozóan bátor magatartásukkal véghezvitt életmentésért. Többen részesültek honvédelmi miniszteri és kerületi parancsnoki dicsérő okiratban, ugyancsak jutalomdíjban is, ami az érdem nagysága szerint 10 Forinttól 50 Forintig terjedt.

Nagymagyarországon (a horvát-szlavon cső-séget kivéve:) volt
1887-ben

913 örs

113 lovas örs

3 vegyes örs

5387 csendőr

csak annyi ló, ahány lov. cső.

1 tbk.

2 ezds.

A részben visszacsatolt területű
Magyarországon volt:

1944-ben

1327 örs, ebből

111 lovas örs,

37 vegyes örs.

kb. 21000 csendőr

ugyanaz, plusz kiskunhalasi. lov. tao.

3 szd-dal, plusz tiszt. tanf. lovai.

4 tbk.

64 ezds. (:g. ti-k nélkül:)

Jász-Nagykun-Szolnok megyében volt:

18 örs, 116 fővel

36 örs, 360 fővel

Heves megyében volt:

12 örs, 74 fővel

29 örs, 287 fővel

Veszprém megyében volt:

15 örs, 84 fővel

28 örs, 312 fővel.

Csak meg nem csonkított megyét vehettünk alapul.

A névmagyarosítás akkor még nem volt szokásban, illetve még csak a kezdet kezdetén volt, azért találunk annyi idegen hangzású nevet, különösen a nemzetiségi vidékeken. De volt néhány olyan magyar jelentőségű is, amilyenekkel később már nem találkoztunk, mert vezetéknevek furcsán hangzottak: pl. Úrge, Tulok, Kakas, Marcsa, Balta, Szilva, Unoka, sőt volt Anyós is!

* Jegyzet: a „...” között lévő részek a *gsk.* eredeti, szó szerinti szövege.

(:Az ismertetést folytatjuk.:)

Irta: B. Kovács Fréda

1945 Braunau. Egy szép nyári napon a Nagy Läger kapuján hatalmas Mavart autóbusz kanyarodott be. Fehér-kék színe villogott a napsütésben és fogadására összecsozódtak a lágerlakók, hiszen olyan volt, mintha csak hazulról hoztak volna üzenetet: szálljatok fel, csak rossz álm volt az egész, hazamegyünk nemsokára! Már ez is elég lett volna, hogy felkavarja a kedélyeket, hát még mikor 44 fiatal csendőr és 1 főtörzsőrmester szállt le róla kimért nyugalommal, mintha mi sem volna csodálkozni való azon, hogy itt vannak valahol az Inn partján, s nem otthon, például Kecskeméten.

Aznap nagyon csendes volt a láger, de erre még Sipos vörgey gondterhelt arca is felderült. Istenem! Még Pesten is, ha nagy ritkán kettésével méltóságosan végigsétáltak annak utcáin valamilyen ügyes-bajos dolgukban, elhalkult a nagyváros zaja, az urvezetők sem dudáltak annyira, a sárga vilamos sem csilingelt olyan dühösen, s aki látta őket, az szeretettel, vagy némi félelemmel nézett utánuk, de sohasem közömbösen! És visszagondolt a tanyavilág nádfedeles kunyhóira, a végtelen pusztára, vagy Erdély fatornyos kis falaira...

Az otthont, a biztonságot varázsolták a menekültek elé, akik immár hónapok óta nem ismertek otthont, védelmet, s így biztonságot sem.

Mindig barátságban voltam a csendőrökkel, sok kedves emlék fűz hozzájuk. Mire után a hosszú uton hazafelé elbeszélgettünk az otthoni lehetetlen helyzetről, s megállapítottuk ezerszer, hogy hazamenni bizony nem lehet.

Annál inkább elcsodálkoztunk tehát arra a hírre, hogy a főtörm. bejelentette 44 társával hazamenési szándékát. Igaz, már hisztérikusak voltunk mindannyian. Lágert láger után kényszerítettek haza. Sohasem hajthattuk nyugodtan álomra fejünket, mert nem tudhattuk, hogy reggelre nem zárják-e körül ezt a lágert is, mint ahogy később meg is tették. Aki fiatal, egészséges és ügyes volt, már rég átszökött a francia zónába. Csak családostok, öregek, betegek várták sorsukat. De azért megkíséreltük lebeszélni csendőreinket. Ők azonban csak ősi csökönyösséggel és nyugalommal hajtogatták: Nincs maradásunk itt, megyünk haza.

És egy novemberi szürke reggel ott fagyoskodtunk a lágerkapu előtt. Csodák-csodája, a kék Mavart autó várta régi gazdáit és Sipos vörgey elmagyarázta: az osztrákok visszaadták a lefoglalt kocsit, mert az amerikai ezds. rájuk parancsolt, miután a csendőrök megmagyarázták, hogy az állami vagyont, s csak azon térhetnek haza. Szegények — gondoltam — hát ebben reménykednek?

A haza szánt postánkat azonban nem vették át, sokan meg is haragudtak érte és csak egy maroknyi ember nézte végig, mikor felszálltak a hazai kék autóbuszba. Isten veletek! Szemünk könnyes volt, úgy sajnáltuk őket, míg egyszer csak felkiált mellettem a fiam: „Né csak, nem északnak mennek Linz felé, hanem délnek!”... mire Sipos vörgey nagyot sóhajtván levette sapkáját.

— Nem Linzbe mennek — mondta — hanem Innsbruckba, mert azt is megmagyarázták az amerikai ezds.-nek, hogy ott is hagytak állami vagyont, így előbb azt is össze kell szedjék.

— De hiszen Innsbruck a francia zónában van — kiáltottuk.
Sipos vörge. szaporán pislogott, s irigyen nézett a tovatűnő autó után.

— Amerikai engedéllyel és menetlevéllel mennek a francia zónába.
Megnyugodtunk. Ez már igen! Több eszük van, mint azoknak együttvéve! Nem kell a csendőröket féltetni! Megélnék a jég hátán is!

ALLTAK MINT A KÖSZIKLA...

Részlet néhai *Dr. Szánthó József* írásából

Amikor leírom ezt a szót — magyar csendőr — ma is magam előtt látom a régi jó idők remek, kakastollas, tagbaszakadt, markáns alakjait, valószínűleg a veszedelmes fegyverrel, mindig kevesedmagukkal, amint álltak, vagy mentek ott, ahol, vagy oda, ahova kellett.

Azzal az önbizalommal, azzal a büszke öntudattal, amit semmi más karhatalmi tényező sem reprezentált, csak egyedül a magyar csendőr.

Álltak, vagy mentek nyugodt méltósággal, erejük tudatában. Megadta nekik ezt a tudatot az a nimbusz, mely övezte őket, mely ott lebegett fejük felett.

Álltak, mint a kőszikla, mint a megrendíthetetlen bástya, mentek, mint maga a kikerülhetetlen végzet, és ott abban a percben, azon a helyen maga az államhatalom jelentkezett, melynek akarata ellen cselekedni — ha az álljt parancsolt — megmoccanni sem mert halandó ember. Mintha annak a kakastollnak minden szárára oda lett volna írva lángbetűkkel a parancs: ne bántsd felebarátodat, ne bánts a másét!

Reszketett tőlük az, aki törvényt sértett, de büszke volt rájuk minden törvénytisztelő, becsületes ember.

A magyar csendőr azt jelentette, ami az állam és a társadalom életében a legfontosabb tényező:

A magyar csendőr jelentette a közbiztonságot!

1956 OKTÓBER!

Irta: *F. Pusztay Ö.*

A szovjet által irányított és állandóan fokozódó elnyomás mérhetetlen nagy, testileg és lelkileg már elviselhetetlen volt volt Magyarországon.

Az ennek következtében a Fővárosban kitört forradalom szikrája lángra lobbant és futótüzként terjedt a vidéki városokban, községekben is.

A hazaszeretet lángjával dobogó szívű lakosság — a budapesti példa hatására — rögtönzött tömeg népgyűléseken, ugyszólván mindenütt jelölés nélkül, közfelkiáltással választotta meg a forradalmi tanács tagjait.

Számtalan helyen nemzetőrnek, a nemzetőrség parancsnokának, az ÁVH lefegyverzésére alakult harcoló egység parancsnokának, forradalmi tanácsagnak, elnöknek, megyei bizottságokba katonai szak-tanácsadónak választottak csendőröket. Ezeken a választásokon lehetett hallani a tömeg megnyilvánulását, hogy „a kommunistáknak nem kellett a csendőrök, de nekünk igen!”

1957 januárjában az egyik vármegyét képviselő bizottságot csendőr vezette Dobi István köztársasági elnök elé, akivel órákat tárgyalt különböző politikai és gazdasági kérdésekről.

Láttam, amikor egy nagyközség piacterén megjelent nemzetőr járőrt a polgári lakosság könnyes szemmel ölelgetett. Ez a járőr két csendőr volt.

A fölhevült lakosságnak retorzióra irányuló — egyébként jogos — törekvésait nem engedték meg, mondván, büntetni csak a bíróságnak van joga.

A parancsnoki és polgári vezetésre választott csendőrök utasításait, felhívásait a lakosság egygyé olvadt tömege csodálatos fegyelmezettséggel vette tudomásul és hajtotta végre.

Csendőr volt, aki vidéken hust, lisztet és egyéb élelmiszert gyűjtött, tehérgépkocsi és lovaskocsi karavánt szervezett és sokszor puska, sőt nehézfegyver tüzből szállította be a budapesti harcolóknak.

1956 november 8-án a román vasutasok értesítették Békéscsabát, hogy Nagyvárad felől Lökösháza irányába vasuti szerelvényen erős szovjet gyalogsági és páncélos egységek vannak utban Magyarország felé. Magyar vasutas műszaki forradalmi egységek külön vonaton a határra siettek, több száz méter hosszan felszedték a sineket. A munkában a csendőrök is résztvettek!

Ott voltunk mi a legendás hírű budapesti Szénatéren lefolyt kemény csatában is.

Ott voltunk, amikor a derék forradalmárok kettőezres tömegét vasuton Záhony felé szállították, hogy deportálják a Szovjetbe. Szakadó esőben, éjnek idején felszedték a vasuti sineket. A megállásra kényszerült vonat bolsi őrségét megtámadtuk, harc képtelenné tettük. A lezárt vasuti kocsikat kifesztítettük és a szerencsétlen honfitársainkat szétengedtük.

A magyar uránium bányák védelmében, majd az utolsó percekben azoknak vízzel való elárasztásában is vettek részt csendőrök.

Ott voltunk mi a Bakonyban, Mecsekben küzdő, hol támadó, hol védekező egységekben. Bányász honfitársaink közreműködésével sziklatömbököt robbantottunk a szovjet páncélosokra.

★

Ma pedig itt vagyunk, ahol hős magyar Nemzetünk emigrációban élő derék fiait egységbe tömörülésre szólítjuk.

Ma odahaza élő családtagjainknak, honfitársainknak hallgatni kell! Nekünk minden erőnkkel dolgozni, a Nemzetünkért!

Ne szünjön meg a szívünk dobogni Édesanyánkért, drága magyar Hazánkért!

Ha hallgatunk, sirásói vagyunk saját Nemzetünknek!

Nézzünk a történelem lapjaira. Vesztett szabadságharcaink után sohasem képviselte ilyen tömeg külföldön Nemzetünket, mint ma.

Ne merüljünk tulzásba, pénz utáni vágyakozásba, mert ez Nemzetünk érdekeivel szemben bünbe sodor.

Legyünk fegyelmezették itt kint is, mint a forradalomban voltunk!

Szeressük honfitársainkat mint magunkat és segítsük őket!

Egy cél vezessen: mindent a Hazáért!

Szerezzünk barátokat és értessük meg velük Nemzetünk tragédiáját.

Ha ezt tesszük, találunk is barátokat akik tudnak is segíteni!

Igy lesz munkánkon Isten áldása!

Lesz szabad Magyarország!

Lesz boldog, magyar jövő!

— — —

„MAGYAR ÁLOM...”

Irta: Radnai Sándor g. thtts.

Fekete fellegek szállnak,

Bennük villámok cikáznak.

Gyászlobogót lenget a szél,

Magyar gyászról sirva beszél.

Amióta rab a magyar,

Minden szívet mély gyász takar.

Elfordult az Isten tőlünk,

Hogy ennyire árvák lettünk?

Elernyedte az erős karunk,

Rozsdásodik harcok kardunk.

Nem is szabad már kifenni,

Nehéz ma magyarnak lenni!

Gonddal fekszünk, bajjal kelünk

Hová lettél régi kedvünk?

Nyugtot seholyse találunk,

Egy a vágyunk, egy az álmunk:

Kárpátokon magyar zászló...

Rajta! Segíts meg szent László!

— — —

CSODÁLKOZIK A VIGÉC.

Irta: „Vén bakancsos.”

Zsenge gyermekkorom óta ismerem a csendőröket, nagy tisztelőjük voltam már akkor, s vagyok ma is. Édesapám mondása lebegett a szemem előtt, amelyik úgy szólt, hogy a becsületes ember szereti a csendőröket. Tisztelem és megbecsülésem jele legyen ez a szerény kis írás is egyik csendőr élményemről, amely kis történet, egyszerű, de nem mindennapi. Leirom, mert a magyar faj élni akarását, a magyar ember tudásszomját tükrözi vissza.

A huszas évek derekán Kunmadaras határában egy birtokon voltam alkalmazásban. Egy jó, meleg nyári délután, amint Tiszafüred irányából haj-

tok hazafelé, találkozom egy 2 fős csendőr járőrrel, akik a lombos fák árnyékába huzódva kissé megpihentek, mint mondták, kispihenőt tartanak. Lóról szálltak, megeresztették a hevedert és rágyújtottak. Én is besoroltam melléjük és megindult a társalgás. Miről is beszélhetett 3 háborút járt ember másról, ha nem a háboruról. Amint éppen indulnánk kiki a dolgára, látjuk ám, hogy Madaras irányából nagy porfelhő közeledik, amiből később egy turakocsi bontakozik ki. Amint hozzánk ér, a vezető lestoppol, ujjával a sapkája-hoz bök és — mint később kiderült — azt kérdezi, hogy merre van Tiszafüred? Tette ezt a vezető abban a szent meggyőződésben, hogy ő most magyarul beszél, mi hárman pedig hiába törtük a fejünket azon, hogy mit mondott, de sehogy sem tudtunk eligazodni azon a keréketört idiómán. Hát csak néztük egymást igen barátságosan, de kissé röstelkedve is, hogy hárman sem tudunk segíteni egy idegenből ide csöppent vigécen. Ekkor a fiatalabb csendőr megnézi a kocsi nemzetközi jelzését, majd mosolyogva az utazóhoz fordul és francia nyelven megkérdi tőle, hogy mit óhajt? Annak arca abban a pillanatban felderül és bőbeszédűen előadja szíve szándékát, majd afeletti örömeinek ad kifejezést, hogy a sergeant tud franciául, mert bizony ő eddig nem hitte volna, hogy a magyar gendarmerie tagjai idegen nyelven is beszélnek. A fiatal őrmester csak annyit mondott rá, hogy sok mindent kell a magyar csendőrnek tudni.

Később elmondta nekünk, hogy a francia fronton, valahol Verdun környékén harcolt, mint tüzér. Többen elhatározták, hogy ha már ide vetette őket a sors, igyekeznek elsajátítani e nép nyelvét. Így, amint a harcihelyzet engedte, de különösen mikor hosszabb ideig tartalékban, majd átképzésen voltak valamelyik front mögötti helységben, ahol a lakossággal is sűrűn kellett érintkezni, az ütegparancsnokuk vezetése alatt franciául tanultak. Ki többre, ki kevesebbre vitte: Ő annyira megkedvelte, hogy privátszorgalomból ma is továbbképzzi magát.

Tehát ezek az egyszerű magyar parasztfiúk idegen nyelvet tanultak csak azért, hogy tudásszomjukat kielégítsék.

Az pedig magától értetődő, hogy tanulni, tudni, az ismeretlent megismerni csakis intelligens fő vágyódik. A föld népének társaságában sok példa mutatja ezt. De azt is, hogy a tudomány és művészet terén az utánpótlást, illetve annak tulnyomó részét mindenkor a föld népe adta.

Az érem másik oldala pedig a propaganda. Korlátozódjék az bármilyen szűk határok közé is, mégis sokkal értékesebb magyar szempontból, mint az a bizonyos cigány-gulyás-paprikás, a rólunk bizonyos célzatossággal terjesztett hamis propaganda, amelyiknek hatására minket valami Ázsiából elszajlajtott cigány fajzatnak könyvelt el a tudatlan Nyugat.

Végül pedig, ha az a csendőr az ő szerény francia nyelvtudásával csak annyit ért is el, hogy azzal annak az egy embernek a csodálkozását, vagy elismerését kiérdemelte, akkor is tett valamit, amivel a magyar faj és a magyar csendőrség jóhírnevét öregbítette.

Egy csepp a tengerben. De viszont a tenger cseppekből áll!

Emlékezetemben megmaradt fenti kis epizód is ezt példázza.

A vigéc ámuló arca ma is előttem van.

— — —

(A Kat. Magy. Vasárnapja, 1965 jan. 17.-i számából átvéve.)

„A balkáni háborúk után nemzetközi erők segítségével alakult önálló állammá Albánia. 1913-ban Montenegró ellenkezésével szemben biztosították az új kicsiny állam létét. És amikor Nikita, Montenegró hegyi főnöke zavart akart kelteni, Szkutariba, a nemzetközi rendőrség központi csoportjaként százötven magyar csendőrt küldöttek az új állam védelmére.

Ma, amikor Albániáról annyit beszélnek a kommunisták, elfeledik megemlíteni, hogy Albánia megalakulásának, az alakulás rendjének védelmezői és a montenegrói gerillák elriasztói — sikeresen — magyar csendőrök voltak. (Későbbi magyar vonatkozás, hogy utolsó királyának Zogu-nak felesége a magyar gr. Apponyi Geraldine volt. Szerk.)

Mondhatná valaki, hogy kicsiny és jelentéktelen epizód a történelemben. De egy kis nép védelme volt a támadóval szemben és magyar emberek teljesítménye. Egy nagymama elsárgult lapkivágásai között egy cikket is őrizget, amely a magyar csendőröknek erről a nemzetközi szerepléséről szól. A cikket 1913 májusában, 52 évvel ezelőtt írta egy korabeli újságíró. Abból valók a következő részletek.

SZÁZÖTVEN CSENDŐR.

Szkutariba levisznek 150 magyar csendőrt a szegedi kerülettől. A kakastoll lemegy Szkutariba, kékes ragyogása ott rémisztgeti majd a turbulens montenegróiakat Európa nevében. Soha Európa okosabbat nem tehetett! Nem hiszem, hogy másutt a világon okosabb, intelligensebb és komolyabb embereket tudna mozgósítani Juszticia. Egész külön és érdekes kaszt! Marcóna testüek és nagyszerű pszichológusok. Egy közülük felér száz detektívvel. Szükszavú, csendes, komoly emberek. Az Alföld tudná megmondani, ahol a délibábos égbe belélibeg a kakastolluk és a tanyák országában a rendet tartják. S a hegyek világa tudná megmondani lenn Brassó körül, ahol fantasztikus harcokat vívnak oláh banditákkal, s ezer halálveszedelem közt viszik az igazságot. Lenn Szkutariban a nemzetközi csendőrségnek a virága lesznek. Majd ők rendet tartanak abban a furcsa kis táncteremben. A monarchia egész bátran külpolitikai sikernek veheti azt, hogy kitölt előörsei magyar csendőrök. Nikita packázhat Európával! De próbáljon packázni a magyar csendőrrel!”

Eddig a cikk. Mi pedig kérdést intéztünk két itt élő bajtársunkhoz, akik már akkor a Testületünk tagja volt, hogy emlékeznek-e erre a kiküldetésre? Természetes, hogy igen, hiszen ez abban az időben olyan szenzációt keltő kitüntetés volt a csendőrséget illetően, amelyikben annak minden tagja szívesen vett volna részt.

1913, a nagy, boldog béke éve. Akkor még nem tudtuk, hogy alig egy év múlva Szerbiában sok száz csendőrünk mostohább körülmények között fogja fenntartani a közbiztonságot a komitácsikkal szemben.

GYÁSZHIREK. Sulyos csapás érte elnökünket és családját. Folyó év január 23-án néhány napos szenvedés után 80 éves korában meghalt az apósa, egyben atyai jóbarátja Sárly János, akit nagy részvét mellett temettek el január 26-án.

Gyászukban osztozva fejezzük ki Egyesületünk nevében a lesújtott családnak együttérző őszinte részvétünket.

A floridai Pasadena-ban február 17-én 74 éves korában meghalt dr. Jilly László hadb. ezds. bajtársunk, aki hosszú ideig volt a cső. felügyelőség ügyésze. Katonai szakirodalommal is foglalkozott, mely tárgykörben értékes tanulmányai jelentek meg. Özvegyének ezuton nyilváníttuk őszinte részvétünket.

Lapzártakor kaptuk a szomorú hírt, hogy Clevelandban 76 éves korában március 25-én rövid szenvedés után meghalt KERÜLŐ György thts. bajtársunk. Hosszu csendőrségi szolgálatának utolsó allomása a kassai csendőr kerület volt, ahol mint a legidősebb irodai segédmunkás működött.

Március 27-én volt a temetése, messze hön szeretett hazájától.

Adjon az Ég nyugodalmas pihenést Neki az idegen földben.

Ugyancsak most értesültünk egy rövid hírből, hogy Németországban február hó végén meghalt vitéz TORZSAY Lénárd ny. ezds. bajtársunk.

Köszönetetnek örvendett nemeslelkű Bajtársunk az I. világháború után jött át a hadseregből a Testületünkhöz, ahol különböző beosztásokban, legutóbb Budapesten teljesített szolgálatot.

Emlékét kegyelettel őrizzük. Nyugodjon békében.

Béres Mózes bajtársunk elhunytával felesége és 2 gyermeke sulyos anyagi helyzetbe került, mert a 2 éven át tartó kórházi kezelés felemésztette a kis tartalék tőkéjüket, amit még a temetési költségek is tetőztek. A detroiti bajtársak közadakozásával, valamint Egyesületünk segélyezése révén igyekszünk a hátramaradottak sorsán enyhíteni. Az özvegy címét a segíteni szándékozók itt is közöljük:

Mrs. Elizabeth Béres, 12635 Filbert St. Detroit, Mich.

KÖZLÉSEK. Madarász Ernő g. szds. bajtársunkat, — aki Argentínából Clevelandba telepedett át családjával — szeretettel üdvözljük körünkben. Mielőbbi jó elhelyezkedést és sok szerencsét kívánunk.

Kunsay Gyula hdgy. bajtársunknak őszinte jókívánatainkat fejezzük ki abból az alkalomból, hogy 3 évi tanulmányi idő elvégzése után a múlt év októberében a clevelandi Engineering Institut-tól a géptervezésben diplomát nyert.

Nagy Gábor hdgy. bajtársunk, aki ugyancsak nemrég szerzett mérnöki diplomát, február 21-én tartotta esküvőjét Székely Évával — aki a Detroiti Újság titkárnője. Az egyházi esketést, amelyen egyesületünk 3 tagja is részt vett, nagybátyja Nt. Kur Géza végezte Warren, Ohio-ban. A tanúk cső. baj-

társak voltak. Utána meghitt, meleg családi körben kellemes órákat töltöttek a vendégek.

Bajtársi szeretettel kívánunk sok boldogságot Közösségünk minden tagja nevében az új párnak.

Az 1951 tavaszán itt elhunyt Nagy Pál lov. törm. bajtársunk leányát, Zsuzsannát nov. 7-én vezette oltárhoz Galucci Gusztáv. Az itt szokásos fogadáson a Carter Hotelben rendezett fényes esküvői vacsorán több mint 800 vendég jelent meg, köztük egyesületünk képviselőjében feleségével együtt elnökünk és titkárunk is.

Feleség és férj hotel, illetve vendéglátó ipari szakiskolát végeztek, így most már közösen fogják igazgatni saját Moteljeiket.

Nagy Zsuzsa egyébként lelkes tagunk Kondor József bt. unokahuga. Közösségünk nevében tartós boldogságot kívánunk a fiatal párnak.

Az 1964 évi segélyezésünk jelentős részét az otthon élő bajtársak gondjainak enyhítésére fordítottuk, akik hálálkodó levelekben tesznek bizonyosságot a mellett, hogy szerény gondoskodásunk nem hiábavaló.

19 bajtársnak küldtünk 15-30 Dolláros segélyt, ami 430 Dollárt tett ki. E mellett jótékonyági egyesületeket is segélyeztünk. Végösszeg ca. 500 Dollár.

A szilveszter jelentősebb bevétele lehetővé fogja tenni, hogy ez évben jóval többet utalhassunk ki. A rászorulóknak indokolt igényeiket, vagy akik ilyenekről tudnak, javaslataikat jelentsék be hivatalos címünkre: Family Society of Hungarian Veteran Gendarmes, 15912 Eleanor Ave., Cleveland, Ohio, 44135 számra, hogy a soron következő kiutalásra előjegyzésbe vehessük.

Március 15-ének nagyszabású megünneplését a helybeli fiatalságot képviselő cserkész-csoportok rendezték 14-én este.

Ezen a felemelő ünnepségen vettünk részt mi is. A fiatalság itt is igazolta, hogy magyar érzése és az eszmék iránti lelkesedése az idők múlásával sem veszett ki. Ebben az érdem legnagyobb része a szülőké és a cserkészvezetőké.

V. Tamáska Endre szds. bajtársunk az alábbiak közlését kérte:

„Kérem mindazokat a bajtársakat, akik felvilágosítással tudnának szolgálni, hogy a II. világháború után mennyi csendőr esett fogságba (:Keleten és Nyugaton:), ott mennyi pusztult el, s mennyi tért haza, vagy pedig ha tudnának valami hiteles forrást, statisztikát, úgy azt közöljék velem.

Cím: Captain Endre v. Tamáska de Baranch, 2831 Epsy Ave., Pittsburgh, Pa. 15216 U.S.A.”

Az ausztriai bajtársakkal közöljük, hogy az E. É. ottani szétküldését a jövőben Szabó János főtörm. bajtársunk fogja eszközölni, aki azt önzetlenül elvállalta. Címe: Klagenfurt, Völkermarkterring 15. Kérjük a bajtársainkat, hogy igényléseiket oda jelentsék be, s ugyancsak az ő címére küldjék be az ottani munkaviszonyok figyelembe vételével — azok is, akik innen közvetlenül kapják a lapot — a megállapított évi 1 Dollárnak, — mint minimumnak — megfelelő hozzájárulási költséget is.

Az idei Pöttyös Bál-unkat május 15-én rendezzük meg a Garfield Hgts-en kibérelt szép, hatalmas teremben. A meghívók a közeli napokban postára kerülnek. Szeretettel várjuk barátainkat, bajtársainkat erre a nagy tavaszi táncmulatságra.

A „Bethlen Gábor Irodalmi és Baráti Kör” — mint hozzánk is eljuttatott felhívásából olvassuk — Magyar Dokumentációs Könyvtár létesítését határozta el. Célja: összegyűjteni az 1945 óta a szabad világban megjelent magyar könyveket és bármilyen nyelven megjelent magyar vonatkozású művet. Ezért felkér minden magyar kulturális és társadalmi egyesületet és minden magyart, hogy nélkülözhető új, vagy használt könyvét „ajándék” megjelöléssel hozzájuk eljuttatni sziveskedjenek. Cím: a fenti kör Magyar Dokumentációs Könyvtára, 50 Graham Blvd., Montreal 16, P. Q. Canada.

Kellemes husvétünnepet kíván
a szerk. bizottság.

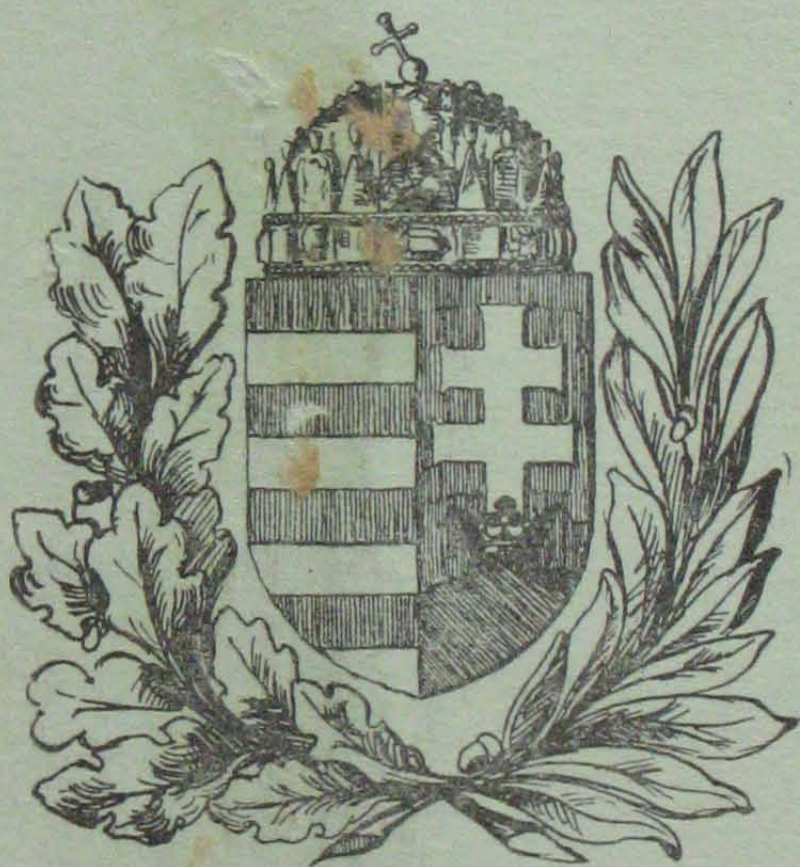

EGYESÜLETI ÉRTESÍTŐ

Kiadja: a Magyar Csendőrök Családi Közössége

Szerkeszti: a Sajtó és Szerkesztő Bizottság

---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában!
Amen!*